

Solomon Northup

12 JAAR SLAAF

Vertaald door

LEEN VAN DEN BROUCKE, INGE KOK,
ARJAAN VAN NIMWEGEN EN THIJS VAN NIMWEGEN

Met een voorwoord van

STEVE MCQUEEN *en een*

inleiding van BIANCA STIGTER

Uitgeverij Atlas Contact
Amsterdam/Antwerpen

VOORWOORD

Een moedig boek

Drieënhalf jaar voordat ik de productie van *12 Years a Slave* zou afronden, kwam ik er niet uit. Ik wist dat ik een verhaal over slavernij wilde vertellen, maar waar moest ik beginnen?

Ik kwam uiteindelijk op het idee iets te doen met een vrij man die wordt ontvoerd en zo in de slavernij belandt, maar meer had ik niet. Een hoofdpersoon met wie alle kijkers zich zouden kunnen identificeren, dat sprak me aan: een vrij man die wordt gevangengenomen en tegen zijn wil wordt vastgehouden. Maandenlang was ik bezig een verhaal te bedenken rond dit uitgangspunt, maar zonder veel succes. Totdat mijn partner, de historica Bianca Stigter, opperde dat ik eens naar waargebeurde verhalen uit de slavernijperiode moest kijken. Een paar dagen later had Bianca *12 jaar slaaf* opgeduikeld.

‘Ik denk dat dit het is,’ zei ze. Dat kon je wel zeggen. We stonden allebei versteld van het boek: de epische reikwijdte, de details, het avontuur, de gruwelen en de menselijkheid. Het las als een scenario, klaar om verfilmd te worden. Ik was stomverbaasd dat ik nog nooit van dit boek had gehoord. Voor mij is het even belangrijk als het dagboek van Anne Frank, maar dan bijna honderd jaar eerder verschenen.

Ik was niet de enige die het boek niet kende. Van alle mensen die ik erover sprak, was er niet een die ooit van *12 jaar slaaf* of van Solomon Northup had gehoord. On-

voorstelbaar! Zo'n belangrijk verhaal, met zoveel compassie en gevoel voor schoonheid verteld, zou algemeen bekend moeten zijn.

Ik hoop dat mijn film ertoe kan bijdragen dat dit belangrijke, moedige boek meer aandacht krijgt.

Daarmee zouden Solomons dapperheid en leven recht worden gedaan.

STEVE MCQUEEN
AMSTERDAM, 2013

HOOFDSTUK 1

Ter inleiding – Afkomst – De Northups – Geboorte en ouders – Minthus Northup – Huwelijk met Anne Hampton – Goede voornemens – Het Champlainkanaal – Tocht per vlot naar Canada – Het boerenleven – De viool – Koken – Verhuizing naar Saratoga – Parker en Perry – Slaven en slavernij – De kinderen – Het begin van de ellende.

Aangezien ik als vrij man ben geboren en meer dan dertig jaar in een vrije staat de zegeningen van de onafhankelijkheid heb genoten, maar daarna ben ontvoerd en als slaaf verkocht, en dat ook bleef totdat ik, na twaalf jaar in slavendienst, tot mijn geluk werd bevrijd in de maand januari 1853, meende men dat een verslag van mijn leven en wedervaren niet oninteressant zou zijn voor het publiek.

Sinds mijn terugkeer naar de vrijheid is de groeiende belangstelling in de Noordelijke staten voor het onderwerp slavernij me niet ontgaan. Romans die pretenderen zowel de aangename als de weerzinwekkende aspecten ervan weer te geven, zijn op ongekende schaal verspreid, en vormen, naar ik heb begrepen, een vruchtbaar onderwerp voor commentaar en discussie.

Ik kan slechts over slavernij meepraten voor zover mijn eigen waarneming dat toestaat: slechts in zoverre ik haar persoonlijk heb gekend en ervaren. Mijn streven is om hiermee een openhartig en waarheidsgetrouw feitenrelaas te geven, mijn levensverhaal na te vertellen, zonder over-

drijving, waarbij het aan anderen is om te bepalen of zelfs de fictieve werken een beeld schilderen van wreder onrecht of grovere onderdrukking.

Zo ver terug als ik heb kunnen achterhalen waren mijn voorouders aan vaderszijde slaven in Rhode Island. Ze waren eigendom van een familie genaamd Northup. Toen een van de Northups naar de staat New York verhuisde en zich in Hoosic vestigde, in het district Rensselaer, nam hij mijn vader Mintus Northup mee. Bij de dood van de goede man, zo'n vijftig jaar geleden, kreeg mijn vader de vrijheid dankzij een bepaling in zijn testament.

De weledelgestrengte Henry B. Northup, een eminent advocaat uit Sandy Hill en de man aan wie ik, door de gunst van de Voorzienigheid, mijn huidige vrijheid en de hereniging met mijn vrouw en kinderen te danken heb, is verwant met de familie die mijn voorouders dienden en van wie ze de naam overerfden die ook ik draag. Daaraan is zijn blijvende belangstelling voor mij toe te schrijven.

Enige tijd na de vrijmaking van mijn vader verhuisde hij naar het stadje Minerva in het district Essex, N.Y., waar ik geboren ben in de maand juli van het jaar 1808. Hoelang hij daar bleef kan ik onmogelijk met zekerheid zeggen. Vandaar verhuisde hij naar Granville in het district Washington, in de buurt van een plaatsje dat bekendstaat als Slyborough, waar hij een paar jaar op de boerderij van Clark Northup werkte, eveneens familie van zijn vroegere meester; vandaar trok hij naar de Alden Farm, in Moss Street, even ten noorden van het dorp Sandy Hill; en vandaar weer naar de boerderij die tegenwoordig eigendom is van Russel Pratt en die gelegen is aan de weg van Fort Edward naar Argyle, waar hij bleef wonen tot zijn dood op 22 november 1829. Hij liet een weduwe en twee kinderen achter: Joseph, mijn oudere broer, en mij. Joseph leeft nog en woont in het district Oswego, in de buurt van de gelijkna-

mige stad; mijn moeder stierf tijdens mijn gevangenschap.

Mijn vader was dan wel als slaaf geboren en had onder de ongunstige omstandigheden gewerkt waaraan mijn onfortuinlijke ras wordt onderworpen, hij was ook een man die gewaardeerd werd om zijn toewijding en rechtschapenheid, iets waar velen die nog leven en hem zich nog goed herinneren van kunnen getuigen. Zijn hele leven bracht hij door in de vreedzame beoefening van de landbouw, nooit hoefde hij een dienstbare betrekking te bekleden van het soort dat vooral aan de kinderen van Afrika voorbehouden schijnt te zijn. Niet alleen gaf hij ons een betere opvoeding dan doorgaans aan kinderen in onze omstandigheden is vergund, hij wist dankzij zijn vlijt en spaarzaamheid voldoende eigendommen te vergaren om stemrecht te verkrijgen. Hij placht ons over zijn vroegere leven te vertellen, en hoewel hij te allen tijde de warmste gevoelens van welwillendheid en zelfs genegenheid koesterde voor de familie in wier huis hij slaaf was geweest, doorzag hij het stelsel van de slavernij en sprak hij met spijt over de verwording van zijn ras. Hij streefde ernaar ons moreel hoogstaande opvattingen bij te brengen, en ons te leren ons vertrouwen in Hem te stellen, die zowel op de laagsten als op de hoogsten van zijn schepselen neerziet. Hoe vaak heb ik sindsdien niet teruggedacht aan zijn vaderlijke raad, terwijl ik in een slavenhut in de verre, ongezonde streken van Louisiana de pijn lag te verbijten van de onverdiende wonden die een onmenselijke meester me had toegebracht, en enkel verlangde naar het graf dat hem had toegedekt, om ook mij voor de zweep van de verdrukker te behoeden. Op het kerkhof van Sandy Hill geeft een eenvoudige steen de plaats aan waar hij rust, na eerzaam zijn plichten te hebben vervuld in de aardse omstandigheden waar God hem voor had bestemd.

Tot die tijd had ik me hoofdzakelijk beziggehouden

met het werk op de boerderij, samen met mijn vader. De vrije uren die me waren vergund, werden doorgaans doorgebracht hetzij boven mijn boeken, hetzij met vioolspelen, een verzetje dat in mijn jeugd mijn voornaamste passie was. Het is sindsdien ook een bron van troost geweest, die de eenvoudige schepselen die mijn lot deelden plezier bracht en mijn aandacht vele uren lang afleidde van smartelijke overpeinzingen van mijn bestaan.

Op kerstdag 1829 trouwde ik met Anne Hampton, een kleurlinge die destijds in de buurt van ons huis woonde. De plechtigheid werd voltrokken in Fort Edward door de edelachtbare Timothy Eddy, rechter aldaar en tot op heden een vooraanstaand burger van die stad. Ze had lange tijd in Sandy Hill gewoond, bij de heer Baird, eigenaar van de Eagle Tavern, en in Salem, bij het gezin van de eerwaarde Alexander Proudfit. Deze heer had vele jaren lang de presbyteriaanse kerkenraad aldaar voorgezeten en was alom befaamd om zijn wijsheid en vroomheid. Anne denkt nog steeds met dankbaarheid terug aan de uitzonderlijke goedheid en de uitstekende raadgevingen van de beste man. Ze heeft haar komaf niet precies kunnen achterhalen, maar het bloed van drie rassen vloeit door haar aderen. Het is moeilijk te zeggen of rood, blank of zwart overheerst. De combinatie van die drie in haar afkomst heeft haar een bijzonder maar bekoorlijk uiterlijk geschonken, zoals men dat maar zelden ziet. Hoewel ze iets van een quarterone wegheeft, kan ze bezwaarlijk zo worden genoemd. Ik vergat nog te vermelden dat mijn moeder wel tot die klasse behoorde.

Ik was net de minderjarigheid ontgroeid en had in de maand juli de leeftijd van eenentwintig jaar bereikt. Be-roofd van de raad en bijstand van mijn vader en met een vrouw die op me rekende als kostwinner, besloot ik aan een leven van hard werken te beginnen, en ondanks het

obstakel van mijn huidskleur en het besef van mijn bescheiden omstandigheden gaf ik me over aan aangename dromen van de goede tijden die in het verschiep lagen, wanneer ik eenmaal een nederige woning met een lapje grond eromheen zou bezitten als beloning voor het harde werk, en geluk en gemak mijn deel zouden zijn.

Vanaf mijn trouwen tot op de dag van vandaag is de liefde die ik mijn vrouw toedraagt oprecht en onverminderd, en alleen wie de innige tederheid kent van een vader voor zijn kroost kan begrijpen hoe groot mijn genegenheid is voor de teerbeminde kinderen die we sindsdien hebben gekregen. Dit alles lijkt me vermeldenswaard opdat de lezer begrijpt hoe schrijnend het leed was dat ik tot mijn ongeluk heb moeten verduren.

Meteen na ons huwelijk stichtten we een huishouden in het oude gele gebouw aan de zuidgrens van het dorp Fort Edward. In de tussentijd is het tot een moderne woning verbouwd die sinds kort door kapitein Lathrop wordt bewoond. Het staat bekend als Fort House. In dit gebouw waren na de oprichting van het district soms rechtszittingen gehouden. In 1777 was het bezet door Burgoyne, wegens de nabijheid van het oude fort op de linkeroever van de Hudson.

's Winters werkte ik samen met anderen aan de renovatie van het Champlainskanaal, bij het gedeelte onder toezicht van William Van Nortwick. David McEachron had de directe leiding over de ploeg mannen waar ik bij werkte. Toen het kanaal in het voorjaar werd geopend, kon ik van mijn opzijelegde loon een span paarden kopen, naast andere benodigdheden voor het werk op het water.

Ik nam een paar vakkundige arbeiders in de arm en sloot contracten af voor het transport van grote vloten met boomstammen van Lake Champlain naar Troy. Dyer Beckwith en een zekere heer Bartemy uit Whitehall ver-

gezelden me meer dan eens op zo'n tocht. In het seizoen bekwaamde ik me grondig in de kunst van het vlotvaren en alle geheime kneepjes, kennis die ik later in dienst zou stellen van een eerbare meester en waar ik de simpele houtvesters op de oevers van de Bayou Boeuf mee zou verbluffen.

Op een van mijn tochten over Lake Champlain werd ik overgehaald een bezoek aan Canada te brengen. Ik reisde naar Montreal en bezocht de kathedraal en andere bezienswaardigheden aldaar, waarna ik mijn uitstapje voortzette naar Kingston en andere steden en daarbij kennis opdeed over de streek die me later nog van pas zou komen, zoals zal blijken aan het slot van dit relaas.

Nadat ik mijn kanaalcontracten tot voldoening van mezelf en mijn werkgever had afgerond, wilde ik niet werkeloos blijven, nu de scheepvaart op het kanaal opnieuw tijdelijk geblokkeerd was. Ik sloot weer een contract af met Medad Gunn, om een grote hoeveelheid hout te hakken. Daar hield ik me mee bezig tijdens de winter van 1831-'32.

Toen het voorjaar weer aanbrak, vatten Anne en ik het plan op om een boerderij in de buurt over te nemen. Ik was sinds mijn vroegste jeugd gewend aan het werk op het land, en het was een bezigheid die me lag. Ik trof regelingen om een deel van de oude Alden Farm over te nemen, waar mijn vader eerder had gewoond. Met één koe, één varken, een juk fraaie ossen die ik kort daarvoor in Hartford van Lewis Brown had gekocht, en andere persoonlijke bezittingen en huisraad trokken we in ons nieuwe huis in Kingsbury. Dat jaar plantte ik tien hectare mais, zaaide grote akkers haver in en begon landbouw te bedrijven op een zo groot mogelijke schaal als haalbaar met mijn middelen. Anne maakte zich nuttig in en om het huis terwijl ik zwoegde op het veld.

Hier bleven we wonen tot 1834. 's Winters werd ik vaak

gevraagd om viool te spelen. Wanneer er jonge mensen samenkwamen om te dansen was ik er bijna altijd bij. Mijn viool was berucht in de omliggende dorpen. Anne had zich daarnaast tijdens haar lange verblijf in de Eagle Tavern een bescheiden naam verworven als kok. Tijdens zittingsweken van de rechtbank en bij publieke bijeenkomsten werkte ze voor een hoog salaris in Sherrill's Coffee House.

We keerden altijd terug van dergelijke karweitjes met geld in onze zakken, zodat we dankzij het vioolspelen, koken en boeren al gauw een zekere rijkdom verwierven en zowaar een gelukkig en voorspoedig leven leidden. We zouden nog steeds zo goed af zijn als we op de boerderij in Kingsbury waren gebleven, maar toen moest de volgende stap worden genomen naar het wrede lot dat me wachtte.

In maart 1834 verhuisden we naar Saratoga Springs. Het huis waar we gingen wonen was eigendom van Daniel O'Brien en lag aan de noordzijde van Washington Street. Indertijd dreef Isaac Taylor een groot pension, bekend onder de naam Washington Hall, aan het noordelijke einde van Broadway. Hij leerde me een huurrijtuig te mennen, wat ik twee jaar voor hem bleef doen. Daarna vond ik, net als Anne, meestal werk tijdens het bezoekersseizoen, in het United States Hotel en andere hotels in de stad. 's Winters kon ik op mijn viool rekenen; daarnaast werkte ik ook vele lange dagen aan de aanleg van de spoorweg tussen Troy en Saratoga.

In Saratoga placht ik verbruiksartikelen voor mijn gezin in de winkels van de heer Cephas Parker en de heer William Perry te kopen, die ik om hun vele blijken van voorkomendheid zeer hoogacht. Om die reden liet ik twaalf jaar later de hierna volgende brief aan hen adresseren, die tot mijn geluk, eenmaal in handen van meester Northup, mijn redding zou blijken.

Toen ik in het United States Hotel woonde, ontmoette ik geregeld slaven die hun meester vergezelden vanuit het Zuiden. Ze waren altijd goed gekleed, er werd voor hen gezorgd en ze schenen een gemakkelijk leventje te leiden, niet geplaagd door de bekende problemen van alledag. Vele malen knoopten ze met mij een gesprek aan over de slavernij. Ik ontdekte dat ze vrijwel eensgezind een geheim verlangen naar de vrijheid koesterden. Sommigen vertelden over hun brandende verlangen om te ontsnappen en vroegen me naar de beste manier. De angst voor straf, die zoals ze wisten op hun gevangenneming en terugkeer zou volgen, was echter in alle gevallen genoeg om hen van het experiment te weerhouden. Ik had mijn hele leven de vrije lucht van het Noorden geademd en wist dat ik dezelfde gevoelens en ervaringen bezat die in het blanke gemoed huizen; ik besepte ook dat mijn intelligentie niet onderdeel was voor die van sommige mannen met een lichtere huid. Ik wist er te weinig van of was misschien te onafhankelijk om in te zien hoe iemand genoeg kon nemen met het verwerpelijke leven van een slaaf. Ik zag de rechtvaardigheid niet in van een wet of godsdienst die het principe van slavernij goedkeurde of erkende, en niet één keer, mag ik wel zeggen, liet ik na eenieder die naar me toe kwam aan te raden zijn kans af te wachten en de vrijheid te kiezen.

Ik bleef in Saratoga wonen tot het voorjaar van 1841. De optimistische verwachtingen die ons zeven jaar eerder uit het rustige boerderijtje aan de oostoever van de Hudson hadden weggelokt, waren niet uitgekomen. We hadden het altijd goed, maar we waren niet rijk geworden. De samenleving en mijn kennissenkring in de wereldbekende badplaats waren niet bevorderlijk voor de eenvoudige gewoonten van vlijt en spaarzaamheid die ik me had aangevend, maar leidden tot andere gewoonten, namelijk van ijdelheid en verkwisting.

Inmiddels waren we de ouders van drie kinderen: Elizabeth, Margaret en Alonzo. Elizabeth, de oudste, was tien jaar; Margaret was twee jaar jonger en de kleine Alonzo had zijn vijfde verjaardag net gevierd. Ze vulden ons huis met vrolijk gelach. Hun jonge stemmetjes waren als muziek in onze oren. Hun moeder en ik droomden vele grootse toekomstplannen voor de lieve kleinen bij elkaar. Wanneer ik niet aan het werk was, ging ik met hen wandelen, in hun beste kleren, door de straten en bossen van Saratoga. Mijn grootste vreugde was bij hen te zijn, en ik drukte hen aan mijn borst met dezelfde warme, tedere liefde als wanneer hun getinte huid lelieblank zou zijn geweest.

Tot dusver vertoont mijn levensverhaal niets uitzonderlijks, alleen de gebruikelijke hoop, liefde en werken van een onbekende kleurling die met bescheiden stapjes voortkomt in de wereld. Nu had ik echter een keerpunt in mijn bestaan bereikt: ik stond op de drempel van onbeschrijflijk onrecht, ellende en wanhoop. Er hing een donkere wolk boven me, een dichte duisternis lag op de loer waar ik algauw in zou verdwijnen, uit het zicht van mijn hele familie, beroofd van het heerlijke licht van de vrijheid, en dat vele afmattende jaren lang.

HOOFDSTUK 2

De twee vreemdelingen – Het circus – Vertrek uit Saratoga – Buikspreken en goochelen – Reis naar New York – Vrijheidspapieren – Brown en Hamilton – Haast om het circus te bereiken – Aankomst in Washington – Harrisons begrafenis – Plotselinge ziekte – Kwellende dorst – Het wijkende schijnsel – Bewusteloosheid – Ketenen en duisternis.

Op een ochtend in 1841, toen de maand maart ten einde liep, had ik niets bijzonders omhanden zodat ik wat door het dorp Saratoga Springs liep en me afvroeg waar ik werk zou kunnen vinden tot het drukke seizoen er weer aankwam. Anne was als gewoonlijk naar Sandy Hill gegaan, zo'n dertig kilometer verderop, waar ze tijdens rechtszittingen de verantwoordelijkheid had over de keuken van Sherrill's Coffee House. Ik geloof dat Elizabeth was meegegaan. Margaret en Alonzo waren bij hun tante in Saratoga.

Op de hoek van Congress Street en Broadway, bij de taverne die op dat moment en voor zover mij bekend nog steeds wordt uitgebaat door de heer Moon, trof ik twee fatsoenlijk uitziende heren die ik geen van beiden kende. Ik meen te weten dat ze me door een kennis werden voorgesteld met de opmerking dat ik uitstekend viool speelde, alleen heb ik vruchteloos geprobeerd me te herinneren wie dat was.

In elk geval knoopten ze daar onmiddellijk een gesprek over aan en stelden vele vragen over mijn bekwaam-

heid als violist. Mijn antwoorden voldeden kennelijk en ze wilden graag korte tijd van mijn diensten gebruikmaken, aangezien ik naar hun zeggen precies de man was die ze bij hun werk nodig hadden. Ze heetten Merrill Brown en Abram Hamilton, zoals ze me na afloop vertelden, hoewel ik goede redenen heb om te betwijfelen of dat hun echte naam was. De eerste was een man van een jaar of veertig, ietwat klein en gezet, met een gezicht waaruit sluwheid en intelligentie spraken. Hij droeg een zwarte geklede jas en een zwarte hoed en zei dat hij in Rochester of Syracuse verbleef. De ander was een jongeman met lichte huid en lichte ogen die naar mijn oordeel niet ouder dan vijftwintig kon zijn. Hij was lang en slank en ging gekleed in een snuifkleurige jas, glanzende hoed en een elegant geknipt vest. Zijn hele uitdossing was naar de allerafgeleefde mode. Hij zag er wat verwekelijkt uit, maar maakte indruk, en hij had een bepaalde flair die liet zien dat hij thuis was in de wereld. Ze vertelden me dat ze voor een circus werkten dat op dat moment in de stad Washington was, dat ze op de terugweg waren na een kort uitstapje naar het noorden om wat meer van het land te zien, en dat ze hun kosten dekten met zo nu en dan een vertoning. Ze zeiden daarnaast dat ze veel moeite hadden gehad om muziek te regelen voor hun voorstellingen, en dat ze me, als ik tot New York met hen mee zou reizen, een dollar per dag zouden betalen voor mijn diensten, en drie dollar extra voor iedere avond waarop ik hun optredens zou begeleiden, naast het nodige om de kosten van mijn terugkeer van New York naar Saratoga te dekken.

Ik nam het verleidelijke aanbod meteen aan, vanwege de beloning die in het verschiep lag en vanuit de wens om de wereldstad te bezoeken. Ze wilden graag zo gauw mogelijk vertrekken. Omdat ik dacht dat mijn afwezigheid van korte duur zou zijn, achtte ik het niet noodzakelijk om

Anne te schrijven waar ik heen was; ik meende zelfs dat ik samen met haar weer thuis zou zijn. Nadat ik wat extra kleren en mijn viool was gaan halen, was ik dan ook klaar voor vertrek. De wagen werd voorgereden: een overdekte koets getrokken door een span edele vossen, een fraai geheel. Hun bagage bestond uit drie grote koffers en werd vastgebonden op het rek; ik klom op de bok terwijl zij achter instapten, en zo vertrok ik uit Saratoga over de weg naar Albany, ingenomen met mijn nieuwe baan en opgetogener dan ik van mijn leven was geweest.

We reden door Ballston, kwamen bij Ridge Road, zoals die weg wordt genoemd als ik me goed herinner, en volgden die rechtstreeks naar Albany. Bij die stad kwamen we aan voor donker en we hielden halt bij een hotel ten zuiden van het Museum. Die avond was ik in de gelegenheid een van hun voorstellingen bij te wonen – de hele tijd die ik met hen doorbracht zou het de enige blijven. Hamilton stond bij de deur, ik was het orkest en Brown zorgde voor het vermaak. Dat bestond in het jongleren met ballen, koorddansen, pannenkoeken in een hoed bakken, onzichtbare varkens laten gillen en andere vergelijkbare goochel- en buiksprekerskunsten. Het publiek was bijzonder dun gezaaid en bovendien niet al te hoogstaand, en Hamilton had het over de opbrengst als niet meer dan een ‘schamele verzaamling lege dozen’.

De volgende ochtend vroeg zetten we onze tocht voort. De bezorgdheid van Brown en Hamilton om het circus op tijd te bereiken vormde nu het zwaartepunt van hun gesprekken. Ze haastten zich voort zonder verder openthouid om nog op te treden. We bereikten New York te gepaste tijde en namen onze intrek in een huis aan de westkant van de stad, gelegen in een straat tussen Broadway en de rivier. Ik ging ervan uit dat mijn reis ten einde was en verwachtte op zijn minst over een dag of twee terug

te keren naar mijn vrienden en gezin in Saratoga. Brown en Hamilton begonnen echter druk op me uit te oefenen om verder met hen naar Washington te reizen. Ze beweerden dat het circus, nu het zomerseizoen eraan kwam, meteen na hun aankomst naar het Noorden zou vertrekken. Ze beloofden me een betrekking en een hoog salaris als ik met hen meeging. Ze gingen zo lang door over de voordelen die me ten deel zouden vallen en stelden alles zo rooskleurig voor dat ik het voorstel uiteindelijk accepteerde.

De volgende morgen zeiden ze dat ik er goed aan deed, aangezien we naar een slavenstaat zouden gaan, om voor ons vertrek uit New York vrijheidspapieren te halen. Dat leek me een verstandig idee, ook al had ik er zeker zelf niet aan gedacht als ze het me niet hadden voorgesteld. We gingen meteen naar wat me het douanekantoor leek. Ze legden een eed af op bepaalde feiten waaruit bleek dat ik een vrij man was. Er werd een document opgesteld en aan ons overhandigd met de opdracht het naar het kantoor van de klerk te brengen. Dat deden we, en zodra de klerk er iets aan had toegevoegd, waar hij zes shilling voor ontving, keerden we terug naar het douanekantoor. Er volgden nog wat formaliteiten, toen was alles klaar en betaalde ik de ambtenaar twee dollar, stopte de papieren in mijn zak en toog met mijn twee vrienden naar het hotel. Ik moet toegeven dat ik indertijd dacht dat die papieren hun prijs nauwelijks waard waren: ik maakte me in de verste verte niet ongerust over enige bedreiging van mijn persoonlijke veiligheid. De klerk naar wie we werden gestuurd maakte een aantekening in een groot boek, weet ik nog, dat zich vermoedelijk nog steeds in het kantoor bevindt. Een verwijzing naar het register van eind maart of begin april 1841 zal de sceptici ongetwijfeld tevredenstellen, in elk geval wat deze transactie betreft.

Met het bewijs van mijn vrijheid in mijn bezit namen

we de dag na onze aankomst in New York de veerboot naar Jersey City, en vandaar ging het over de weg weer verder naar Philadelphia. Daar bleven we één nacht, en vroeg in de ochtend zetten we onze reis voort naar Baltimore. We kwamen er op tijd aan en hielden halt bij een hotel in de buurt van het spoorwegdepot, dat hetzij door een zekere heer Rathbone werd beheerd, hetzij bekendstond als het Rathbone House. De hele weg uit New York leek hun angst om het circus niet op tijd te bereiken nog toe te nemen. We lieten de koets achter in Baltimore, stapten in de trein, reden naar Washington, alwaar we net bij invallende duisternis aankwamen, op de avond voor de begrafenis van generaal Harrison, en hielden halt bij Gadsby's Hotel aan Pennsylvania Avenue.

Na het avondeten lieten ze me naar hun kamers komen en betaalden me drieënveertig dollar, een grotere som dan mijn salaris bedroeg, een gulle gift die me volgens hen toekwam omdat ze tijdens onze reis uit Saratoga niet zo vaak hadden opgetreden als ze me in het vooruitzicht hadden gesteld. Ze lieten me daarnaast weten dat het circus van plan was geweest om de volgende ochtend Washington te verlaten, maar dat vanwege de begrafenis was besloten om een dag langer te blijven. Ze waren uiterst voorkomend, zoals altijd sinds onze eerste ontmoeting. Ze lieten geen gelegenheid onbenut om me in goedkeurende bewoordingen toe te spreken, maar het is ook zo dat ze in mijn ogen geen kwaad hadden kunnen doen. Ik vertrouwde hen zonder enig voorbehoud en zou me in bijna alle omstandigheden op hen hebben verlaten. De manier waarop ze al die tijd tegen me spraken en me bejegenden, hun vooruitziendheid toen ze aan die vrijheidspapieren dachten en honderden andere kleine dingen die hier niet hoeven te worden herhaald, wezen er allemaal op dat het daadwerkelijk vrienden waren, die zich oprecht om mijn welzijn

bekommerden. Ik kan niet zeggen of dat zo was. Ik kan niet zeggen of hun geen blaam treft voor de boosaardige streek waarvan ik nu geneigd ben hun de schuld te geven. Of ze medeplichtig waren aan mijn rampspoed en me, als wrede, listige monsters in menselijke gedaante, opzettelijk weglukten van mijn huis, gezin en vrijheid, enkel voor goud, dat kan de lezer evengoed als ik bepalen. Als ze onschuldig waren, moet mijn plotselinge verdwijning voor hen een verrassing zijn geweest, maar als ik de aanwezige omstandigheden op een rij zet, kan ik zo'n menslievende veronderstelling niet blijven koesteren.

Nadat ik het geld van hen had gekregen, geld dat ze in overvloed leken te hebben, raadden ze me aan om die nacht niet de straat op te gaan, omdat ik niet bekend was met de stad en de plaatselijke gewoonten. Ik beloofde hun advies in gedachten te houden, liet hen samen achter en werd weinig later door een donkere bediende naar een slaapkamer achter in het hotel gebracht, op de benedenverdieping. Ik ging naar bed en dacht aan thuis, aan vrouw en kinderen en de grote afstand die zich tussen ons bevond, tot ik in slaap viel. Alleen kwam er geen mededogende, goede engel aan mijn bed die me opdroeg te vluchten, noch werd ik in mijn dromen door een genadige stem gewaarschuwd voor de beproevingen die in het verschiet lagen.

De volgende dag was er een grote optocht in Washington. De lucht was vol van kanongebulder en klokgelui, vele huizen waren getooid met rouwfloers en de straten zagen zwart van het volk. Later op de dag verscheen de optocht: een lange stoet die langzaam, de ene koets na de andere, door de Avenue trok, gevolgd door duizenden en nog eens duizenden mensen te voet die voortschuifelden op de klanken van droevige muziek. Ze begeleidden het stoffelijk overschot van Harrison naar het graf.

Vanaf 's ochtends vroeg was ik de hele tijd in het gezelschap van Hamilton en Brown. Zij waren de enigen die ik kende in Washington. We stonden naast elkaar terwijl de begrafenisstoet met veel staatsie langstrok. Ik weet nog goed dat de ruiten braken en rinkelend op de grond vielen na elk schot van het kanon dat op de begraafplaats werd afgevuurd. We gingen naar het Capitool en liepen er lang rond. 's Middags wandelden de twee naar het huis van de president; ze hielden me voortdurend in hun buurt en wezen me allerlei bezienswaardigheden aan. Ik had nog steeds geen circus gezien, en eigenlijk dacht ik er niet of nauwelijks meer aan in alle opwindning van die dag.

Meer dan eens die middag liepen mijn vrienden een gelegenheid binnen en bestelden sterkedrank. Ze hadden voor zover ik hen kende beslist niet de gewoonte om zich aan uitspattingen over te geven. Telkens schonken ze me een glas in nadat ze zichzelf hadden bediend en reikten het me aan. Toch raakte ik niet beneveld, zoals men misschien zou kunnen concluderen uit hetgeen volgde. Tegen de avond, kort na het consumeren van een van deze drankjes, werd ik me bewust van hoogst onprettige gewaarwordingen. Ik voelde me buitengewoon slecht. Ik kreeg hoofdpijn – een doffe, zware pijn, onbeschrijflijk onaangenaam. Bij het avondeten was de eetlust me vergaan: de aanblik en smaak van eten maakten me misselijk. Toen het donker werd, bracht dezelfde bediende me naar de kamer die ik de voorgaande nacht had betrokken. Brown en Hamilton raadden me aan me terug te trekken, betuigden hun medeleven en drukten de hoop uit dat ik me de volgende ochtend beter zou voelen. Ik trok enkel mijn jas en laarzen uit en stortte me op bed. Ik kon onmogelijk de slaap vatten. Mijn hoofdpijn werd erger, bijna ondraaglijk. Even later kreeg ik dorst. Mijn lippen waren kurkdroog. Ik kon alleen nog maar aan water denken: aan

meren en stromende rivieren, aan beekjes waar ik me bij voorovergebogen had om te drinken en aan de druipende emmer die met zijn koele, overvloedige nectar van de bodem van de put oprees. Rond middernacht, voor zover ik kon oordelen, stond ik op, niet in staat de hevige dorst nog langer te verdragen. Ik was niet bekend in het huis en wist niet waar alle kamers lagen. Er was voor zover ik kon zien niemand op. Op de tast om me heen graaiend vond ik ten slotte de weg naar een keuken in de kelder. Er liepen twee of drie donkere bedienden rond, van wie er één, een vrouw, me twee glazen water gaf. Ze schonken me even verlichting, maar eenmaal weer bij mijn kamer was hetzelfde brandende verlangen te drinken, dezelfde folterende dorst terug. Die kwelde me nog meer dan eerst, net als, zo mogelijk, de woeste pijn in mijn hoofd. Ik was in grote nood – ik leed ondraaglijke pijnen! Ik dacht dat ik krankzinnig werd. De herinnering aan die nacht van afgrijselijke kwellingen zal ik tot mijn dood meedragen.

Een uur of langer na mijn terugkeer uit de keuken merkte ik dat iemand mijn kamer in kwam. Het leken meerdere mensen te zijn, verschillende stemmen klonken dooreen, maar met hoevenen ze waren of wie het waren kan ik niet zeggen. Of Brown en Hamilton erbij waren is giswerk. Ik herinner me alleen nog enigszins helder te hebben gehoord dat ik naar een arts moest om een geneesmiddel te halen, en dat ik mijn laarzen aantrok, zonder jas of hoed, en hen door een lange gang of steeg naar de straat volgde. Die vormde een rechte hoek met Pennsylvania Avenue. Aan de overkant brandde licht achter een raam. Ik had de indruk dat er drie mensen met me meekwamen, maar mijn herinnering is onduidelijk en vaag, als aan een nare droom. Het laatste wat me nu nog bijstaat, is het zwakke schijnsel waar ik naartoe liep, dat in mijn verbeelding uit een dokterspraktijk kwam en achteruit

leek te wijken naarmate ik dichterbij kwam. Daarna was ik bewusteloos. Hoelang dat zo heeft geduurd weet ik niet, noch of het alleen die nacht was of vele dagen en nachten, maar toen ik bij bewustzijn kwam, zat ik in het pikkeduister, alleen en geketend.

Mijn hoofdpijn was enigszins geweken, maar ik voelde me erg slap en zwak. Ik zat op een lage bank van ruw hout, zonder jas of hoed. Mijn handen waren geboeid. Ook om mijn enkels zaten twee zware ketenen. Het ene eind van een ketting zat aan een grote ring in de grond vast, het andere aan de boeien om mijn enkels. Ik probeerde vruchteloos overeind te komen. Nadat ik was ontwaakt uit die akelige bedwelming duurde het even voordat ik mijn gedachten op een rijtje kon zetten. Waar was ik? Vanwaar die ketenen? Waar waren Brown en Hamilton? Waar had ik gevangenschap in deze kerker aan verdiend? Ik kon er met mijn hoofd niet bij. Er zat een gat van onbekende duur in mijn geheugen tot mijn ontwaken in dat eenzame oord, waardoor ik me de voorafgaande gebeurtenissen met de beste wil van de wereld niet kon herinneren. Ik luisterde aandachtig of ik geluiden, een teken van leven opving, maar niets doorbrak de drukkende stilte, op het gerinkel van mijn ketenen na zodra ik me durfde te verroeren. Ik zei iets hardop, maar schrok van het geluid van mijn stem. Ik tastte, voor zover dat ging met die boeien om, net ver genoeg in mijn zakken om te ontdekken dat ik niet alleen van mijn vrijheid was beroofd, maar dat mijn geld en vrijheidspapieren ook verdwenen waren! Toen begon het me te dagen, eerst vaag en verward, dat ik ontvoerd was. Dat leek me echter onaannemelijk. Er moest ergens een misverstand zijn – een spijtige vergissing. Het kon toch niet zomaar dat een vrij burger van New York, die niemand kwaad had gedaan en geen enkele wet had overtreden, zo onmenselijk werd behandeld. Hoe meer ik mijn situatie

overdacht, hoe meer mijn vermoedens echter bevestigd werden. Dat was nog eens een vreugdeloze gedachte. Ik had het gevoel dat er geen vertrouwen of medelijden te verwachten was van de mens in al zijn harteloosheid. Ik beval me aan bij de God van de verdrukten, boog mijn hoofd op mijn geketende handen en hilde bittere tranen.